

“LA BÒFIA” DE SANT LLORENÇ DE MORUNYS

L'article no fa referència a la Bòfia del Port del Comte, una cavitat natural on fa desenes d'anys s'hi recollia neu per comercialitzar, sinó a un curiosa revista d'un sol full, escrita i editada a Sant Llorenç de Morunys als anys quaranta, titulada: *“La Bòfia”*. Aquesta, amb un àmbit purament local, no tenia un caire informatiu “seriós”; si s'escollí la paraula *bòfia* com a títol, fou per la seva accepció també en el sentit de *mentida*, i és que el full era escrit generalment en clau satírica, de manera que el contingut, sens dubte ben entès pels vilatans lectors d'aquella època, es fa de difícil interpretació avui dia, en llegir-lo fora de context.

Que sapiguem, només s'editaren vuit números, entre el juliol de 1946 i el maig de 1947, i encara durant aquest període no sortiren amb regularitat: *“Sale quant vol”*, deia la seva capçalera. EL full s'imprimia a la impremta Molins de Berga, i després era repartit gratuïtament, dipositant-ne plecs a bars, fondes i botigues del poble per tal que pogués ser recollit pel públic. Segurament el full, que no comptava amb els requisits legals, ratllava en la frontera del que podien permetre les autoritats locals ... i no diguem la guàrdia civil, present llavors permanentment a la vila.

La revista sortí per la iniciativa d'un grup de joves vilatans, entre d'altres, el sastre Manuel Antich, els fondistes Soler i Rosendo, l'ebenista Josep Canal i el botiguer Guilanyà. Tenien ganes de demostrar il·lustració i “modernitat”, la mateixa que creien advertir als forasters que arribaven cada any a estiuajar, i de la que de ben segur, alguns no se'n amagaven pas. Fan broma de la precarietat en què es movia la vila, però no n'admeten opinions ni comparacions pejoratives, sobretot si venen de fora.

Anem a fer un ràpid repàs al contingut dels vuit números del full. El primer, datat el 10 de juliol de 1946, expressa les dificultats per formar la comissió de festa major, la improvisació amb què es veu obligada a actuar, i els problemes de trobar orquestra en aquelles dates de mitjans agost, oimés tenint en compte la migradesa econòmica del pressupost. El segon full surt el 25 de juliol i comença amb una poesia casolana, una estrofa de la qual satíricament diu: *“Más de cien arbolitos / hay en las afueras, / para que den sombra / a las lindas forasteras.”* L'acompanya un relat donant solucions creatives a l'etern descontent dels pagesos, i una altra historieta sobre la

elecció de “*miss patata 1946*”, concurs que naturalment guanyen els trumfos de la Bòfia (en aquest cas sí, referint-se al nom geogràfic). El següent número porta data del 14 d'agost, vigília de la festa major. Comença requerint suport vilatà a la comissió organitzadora, aquell any formada per tres dels promotors de la revista, i demanant “...evitar la mala costumbre de desplazarnos a pueblos vecinos el segundo dia de la fiesta...” Inclou també un breu relat sobre un grup femení que atemorit a la nit per uns fantasmes (?), hagué de buscar refugi al portal de *cal beiato*; no cal dir que la història fa broma sobre la por que devien demostrar algunes forasteres al passejar al vespre per les rodalies del poble.

Se celebrà la festa major entre els dies 14 i 17 d'agost, i les coses no degueren sortir del tot bé. Del fracàs se'n fa ressò el quart número de la revista, el qual comença amb una esquela amb els noms dels components de la comissió, participant al poble de les pèrdues econòmiques que han sofert i demanant que “...aflojen la mosca para sufragar las pafias que faltan”. Segueix una poesia explicativa d'alguns dels problemes: “*Pero estos cuatro dias tremebundos / lloviendo a cada rato sin parar/ con un cielo como una regadera / esos no volveran.*” Una altra nota descriu incidents amb l'orquestra: els músics arribaren un dia més tard que el previst i deceberen musicalment, al punt que l'orquestra hagué de ser acomiadada abans d'hora i substituïda per una altra, corrents i de pressa.

El setembre de 1946 sortí el cinquè número acomiadant-se de l'estiu amb una llarga glossa de set estrofes escrites en català, recreant-se en els paisatges que envolten la vila. També hi ha una nota relatant com els problemes amb l'orquestra acomiadada acabaren en un plet a la magistratura del treball de Barcelona, resolt a favor de la comissió de festes. El número 6 de *la Bòfia* es publicà el dia de Tots Sants: “...parece que todo lo que tenga sabor de veraneo, se ha sumido al estado de vida inerte...” Una nota informa dels viatges a Barcelona d'una sèrie de vilatans i una altre conté unes breus notícies: l'arribada d'una màquina de batre, els preparatius per l'obertura d'un cinema al poble ... El següent full, subtítulat “*Número extraordinario de verano*” sortí el primer dia de gener de 1947 i és l'únic amb dues pàgines. Conté una broma sobre la representació dels Pastorets, una auca escrita en català: “*Aquí tens lector enllustrat / els rodolins sense cap ni peus / que de Sant Llorenç dels Piteus / feu un poeta afamat*”, i un escrit que

sota el títol *“Ni colonizadores ni colonizados”* deixa entreveure les poques simpaties que despertaven els forasters que feien ostentació d’una pretesa superioritat. L’últim full –el vuitè- es publicà el maig de 1947, es fa ressò de la inauguració d’un nou cinema a la vila –el cinema Plaça- però denuncia el núvol de fum flotant dins la sala originat pels fumadors de tana i caliquenyos. Hem deixat pel final un peu de pàgina del setè número, amb una frase en negreta, que de moment no sabíem entendre: *“En nuestra villa somos villanos , aunque Zúñiga nos describa aldeanos.”* El fet és que amb data 25 d’agost de 1946, l’escriptor Angel Zúñiga publicà un article a la Vanguardia titulat *“Fiesta mayor en la aldea”* fent referència a Sant Llorenç i la seva festa major, en la que l’articulista hi estava present. Ni el títol –qualificant la vila d’*aldea*- ni el contingut on s’hi llegeixen frases com: *“Los campesinos se van al café a oír el concierto ... mientras se juegan la bebida a las cartas...”* , al costat de: *“...la colonia veraniega se ha vestido como en la ciudad para irle a la Virgen con embajadas pedigüeñas...”*, agradaren gens ni mica als col·laboradors de *la Bòfia*, i diríem que a cap vilatà. Els primers, s’atreviren a deixar un petit testimoni del seu enuig al full, del que, mitjançant les anteriors ratlles, esperem haver-ne reviscolat un xic el record.

Jaume Adam i Vidal

Associació Cultural Vall de Lord